

## Sabiedriskais transports – daļa no pilsētas vēstures. 2. stāsts



**Kā jau minēts 1.stāstā, Ventspilī sabiedriskā transporta vēsture sākās ar kuģošanu pāri Ventai un pa Ventu. Nākamais posms transporta, tajā skaitā, sabiedriskā transporta attīstībā Ventspils pusē saistīts ar transporta līdzekļiem, kas pārvietojas pa sliedēm, gan tādiem, kuru uz priekšu virza ar zirgspēka palīdzību.**

### **Dzelzceļš - alternatīva ūdens transportam**

19. gs. beigās un 20.gs. sākumā kuģu satiksme savu nozīmi Ventspils ikdienā nav zaudējusi, taču lielāku attālumu pārvarēšanai kuģiem uzradies konkurents – dzelzceļš. 1901. gadā tiek atklāta dzelzceļa satiksme Ventspils – Tukums, bet 1904. gada nogalē - dzelzceļa līnija Maskava – Ventspils - Ribinska. Tiesa, sākumā dzelzceļš gan vairāk paredzēts kravu pārvadājumiem, taču ar laiku to sāk izmantot arī ceļotāji. Tā, piemēram, 1909. gadā tika izdots pat īpašs “Ceļvedis pa Maskavas - Vindavas dzelzceļu”, kura norādīts, ka gala stacija Vindava (Ventspils) sagaida atbraucējus ar modernu un arhitektūras ziņā savdabīgu staciju.

Laikraksts "Ventas Balss" jau 1937.gadā ziņo par konkurenci starp dzelzceļu un auto pārvadājumiem (izrādās – šī problēma pastāv jau gandrīz gadsimtu!). Minētajā rakstā uzsvērts arī tas, ka valsts organizētie autobusu pārvadājumi ir daudz kvalitatīvāki un uzticamāki nekā privātie, bet 1939. gadā lasītāji tiek informēti, ka vasaras sezonā Ventspili apmeklēs tūristu vilcieni. Starp citu, īpašs tūrists vilciens Ventspils dzelzceļa stacijā apstājās arī 2012.gada maijā, kad ar to atbrauca vairāki desmiti britu tūristu.

Īpaša vieta Ventspils un tās novada sabiedriskā transporta vēsturē ir 600 mm dzelzceļam jeb tā dēvētajam mazbānītim, ar kuru, piemēram varēja aizbraukt no Ventspils uz Dundagu un tālāk līdz Talsiem un Stendei caur Mazirbi. Ja izvēlējās otru maršrutu, tad uz Dundagu varēja braukt caur Popi un Virpi. Mazbānīšu ēra sākās Pirmā pasaule kara laikā un ilga 1961.gadam.

Ar 2012.gada izstādes stendu par dzelzceļa un mazbānīša attīstību var iepazīties [ŠEIT](#) un [ŠEIT](#).

### **Sliežu transports arī Ventspils pilsētā?**

Dzelzceļu gluži par pilsētas sabiedrisko transportu uzskatīt nevar, taču doma par sliežu transportu pilsētas robežās ventspilniekiem ir bijusi. Kad starppilsētu un starpvalstu pārvadājumos savu vietu aizvien pārlicinošāk ieņem dzelzceļš, ventiņi sarosās un iesniedz pašvaldībai priekšlikumu ierīkot pilsētā zirgu, bet vēlāk - elektrisko tramvaju. Ventspils pilsētas pašvaldība vairākkārt apspriež šīs idejas, taču priekšlikumi tā arī nav realizēti. Pretrunīgas ziņas gan ir par zirgu tramvaju, jo dažos avotos minēts, ka tāds tomēr bijis un vedis pasažierus no dzelzceļa stacijas uz sanatoriju ar kaulu tuberkulozi slimiem bērniem. Jebkurā gadījumā šis zirgu tramvajs, ja arī bijis, tad, visticamāk, nav kalpojis pilsētnieku vajadzībām kā sabiedriskais transports.

Zigi tolaik ( 19.gs.beigā un 20.gs.sākumā) vilka ne tikai tramvaja vagonus, bet virzīja uz priekšu arī starppilsētu autobusu priekšteci – diližansu, kas 2 reizes nedēļā nodrošināja satiksmi pa zemes ceļu no Ventspils caur Kuldīgu līdz pat Aizputei.